

Motion till riksdagen 2025/26:3927

av **Malin Östh m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2025/26:127 Slopas krav på introduktionsutbildning för övningskörning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en statlig offentlig utredning om hur förarutbildningen kan omformas och förbättras, baserat på Transportstyrelsens förslag, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Propositionen föreslår att körkortslagen ska ändras så att kravet på introduktionsutbildning för den som övningskör privat och för handledare tas bort. Syftet sägs vara att göra det enklare att övningsköra privat med flera handledare, vilket är tänkt att leda till ökade möjligheter för mängdträning och att fler ska komma bättre förberedda till uppkörningen.

Förslaget bygger på en rapport gjord av Transportstyrelsen, där myndigheten lämnar flera förslag på hur förarutbildningssystemet för behörighet B kan utvecklas. I rapporten föreslår Transportstyrelsen att introduktionsutbildningen ska slopas, men samtidigt bedömer myndigheten att det finns ett fortsatt behov av att ge blivande förare information om förarutbildningen samt att blivande handledare bör få utbildning om hur privat övningskörning planeras och genomförs på ett strukturerat och metodiskt sätt. Transportstyrelsen föreslår därför att de blivande förarna i stället ska få information om förarutbildningen i samband med att de ansöker om körkortstillstånd och att de ska genomföra två vägledningstillfällen under utbildningens gång. Transportstyrelsen föreslår också att en ny handledarutbildning ska införas och att den ska vara obligatorisk för den som ska handleda privat övningskörning, i syfte att höja kunskapsnivån och förmågan bland handledarna. Transportstyrelsens sammanfattande slutsats är tydlig:

”Vår bedömning är att dagens introduktionsutbildning inte räcker för att förbereda handledarna för deras uppgift.”

Men regeringen gör en annan bedömning. De anser att behovet av information till blivande förare inte är något som behöver hanteras som lag. I stället ska det hanteras separat, och regeringen säger att de ”avser att arbeta vidare med frågan.” Regeringen framhåller dessutom att nyttan av en ny handledarutbildning inte bedöms vara tillräcklig för att uppväga de kostnader och den tidsåtgång som ett införande skulle medföra. De bedömer därför att kravet på en introduktionsutbildning kan avskaffas helt, utan att ett krav på en ny handledarutbildning införs. Detta innebär att regeringen selektivt plockar ut en mindre del ur ett samlat förslag.

Förslaget om att helt slopa introduktionsutbildningen kritiserar av flera remissinstanser. Nationella trafiksäkerhetsförbundet, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Sveriges trafikutbildares riksförbund och Trafikutbildarnas riksorganisation anser att en obligatorisk introduktionsutbildning eller handledarutbildning bör finnas kvar i någon form.

Körkortsutbildningen är en central del i att säkerställa trafiksäkerheten och skapa trygga förare. Tyvärr ser vi hur antalet godkända B-förarprov har minskat under en längre tid, och yrkesförarutbildningar belastas i dag med att behöva kompensera för en svag grundutbildning. Men att ha ett ensidigt fokus på att öka antalet godkända förarprov är inte ett ändamålsenligt eller effektivt sätt att uppnå ett trafiksäkert samhälle. I stället bör vi prioritera att utforma utbildningssystemet så att det bidrar till bättre kunskap och ökad medvetenhet om trafiksäkerhet bland körkortstagare.

Regeringen hävdar att en slopad introduktionsutbildning också ska göra körkortet billigare, men det är långt ifrån säkert. Det finns en risk att den kunskap som en handledare som inte har gått en aktuell introduktionsutbildning lär ut är daterad eller till och med felaktig. Detta kan i sin tur leda till fler körlektioner, fler omprov och en högre totalkostnad. Att avskaffa introduktionsutbildningen kan leda till just den här typen av effekter som nämns i lagrådsremissen, där man skriver att ”den avskaffade introduktionsutbildningen kan leda till att vissa elever riskerar att vara sämre förberedda inför prov.” Det är redan i dag dyrt att ta körkort, och Vänsterpartiet anser att den höga kostnaden inte får bli det hinder som avgör om förare kör lagligt eller olagligt på våra vägar. När regeringen fr.o.m. 2024 avskaffade möjligheten att finansiera körkortet genom ett CSN-lån försvann ett viktigt verktyg för att göra körkortsutbildningen tillgänglig, särskilt för dem med begränsade ekonomiska resurser. Hade regeringen haft en uppriktig ambition att göra körkortet mer ekonomiskt överkomligt så hade man inte avskaffat möjligheten till CSN-lån, utan tvärtom utökat möjligheten till att gälla fler grupper och fler behörigheter.

Av både Transportstyrelsens rapport och de efterföljande remissvaren framgår att det finns ett behov av att se över förarutbildningssystemet. Vänsterpartiet anser därför att regeringen bör tillsätta en statlig offentlig utredning om hur förarutbildningen kan omformas och förbättras, baserat på Transportstyrelsens förslag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Malin Östh (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Kajsa Fredholm (V)

Ida Gabrielsson (V)

Birger Lahti (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Ilona Szatmári Waldau (V)